

Ersk. Fennisch.

N:o 5.

Enjuttja-manon 1906.

Wuostas jakke.

Läffämus Samita päta akti manon pasatis-mano rajest kitta wuoratjis-mano radjai. Särt nummerin lä 16 piele. Hadde: 50 öre jake äutäst. Uwtä nummera hadde lä 10 öre.

Unna pättätj Jesusina.

Män ätsaw kaikai padjel
Jesusin' pättätjaw.
Mu wiesfomi tat wadda
akk' ätä tjuoukasaw.
Kå mannamist män waipaw
ja iw tast aimoteh,
akk' pättätj Jesusina
kai' ietjaitattam lä.

Ukk' pättätj Jesusina,
kä suddo waiweta
ja pärkal walta muste
mu jakow pakoita.
Ukk' pättätj Jesusina
lä nätew lägnitam;
su ailes fruohta sifa
tat kattja hartostam.

(Laulotuwwa kä n:o 216 kirjen Sions Toner: "En liten stund med Jesus".)

Apme puorre tape.

Rå läffap ailes tjalokin Abrahamama pirra, te taiwai tait pakoit wuoinep: "Eån tšieggi altaraw tafa ja šarneti Hærra namaw".

Abraham læ puorre eššempel ja puoikaltakka juofke riehta kâte-ijeti jala pânti Uta testamenta peivi, læ kaikafatj præstammat kalka ratit. Juofke kristakis kâten pierri altar pajas-tšieggituwot Hærrai, tat læ: æp kalkah tiptet åwtåf peiwew wasset, wani atte pânti jala iemet lului tšægget kâte-šuoikew unna stån-tatjaw Supmela ailes pako pirra. Takkar pättåh puokti arwow ikkalatj aikai. Talloi iellem-šadjo piejatuwowa manai sieloi šija, ja juš tat i talaka alkeh šjaddat, te tat wållaha tanne ja læ råita šjaddat pajas, læ pätte aiken kättjalimme rašjo kalka leikituwot waimo pålto nala.

Muito takkar hæimaš, kånne attje ja iedne ietjah šåjåtika puolwaitiſta ja åpatika ſmarowa manaitiſka piedjat kietait akti råffålipmai, kalka warjalit mådde parne ja neita wuolkemiſt ålkoſtan wærahta ſtuimai, ja juš ai šjadda nåu, atte måddaſah påtih ålkoſ juddo-uſtoi wirro-paroita, te patſa tauk tat muito atje kâteſt ſielloi ja paita nåu læ wånakiſ tållå, mi muitajatta manawuota rafest ja tat riehta hæimaš tuonne padjen. Šeuz kalkah tat tållå, maw Kaiſ-armolaſte Hærra læh puolſitam midji wiekfen, laitit mådde tjadjanim almatja ſia hæimaita?

Šlåhkuš tat ſiowa juo nuofes attjai ja ådna, wai ſai luluiſta takkat hæimaw Supmela wiesjon?

Pânti ja iemet atnepa ai ſtuorra wålkoſiſwuotaw ietjaſta teunari ja kâte-šuoike wuoſti ja pierripa åutetit ſia ſatneš puorew. Mattepakuš ma takkat taw puoreput læ nåu, atte ſai tšæggepa ſiaw Supmela pako pirra? Kristakis pânti jala iemet matta tain råffålwiš-påttåin atnet riehta ſiello-kattimaw. Muttin ſåita, atte færtpäiwaſatj iellemin takkar pakoh ja takoh, mah ållåh ſjiettoſaſah, hålatuwwiš ja takatuwwiš, ja talloi wadda Supmela pako puorre åpatimmew ja wafotimmew; jala ſåita nåu ai, atte ſåmeš åipo ſiello tarpaha jaſtatuſaw ja arwošmattemaw, ja te matta tat, kutti puorakit tåbta Supmela pakow, tan pako ſtuorra pântaſwuotaſt åutåi kuoddet hauſteš tåiwotaſait tan kuoime-almatji. Pânti ja

iemeta, manai ja teunari säbrastallam wierti puoretuwwat tai ahtajaj böna-pättäi pakto. Sutte kätte lului mattelis kuffes aikew wajjotit nubbe nuppew ja kuoddalit nubbe nuppe nala, kã fãrt peiwen ahtan rätkälis witat rätkälwasaw? Ja kãttes matalului siwotisuota, kullofatteswuota, ritoh ja ietja pahaswuota ärröt takkar kãten, man padjel peiwest päimäi Supmela puorist-sjiunjatus wuolos kãtjotuwwa?

Mannes tãn tal ih aneh jupmel-teunahimmew ietjat kãten ahtan ietjat lakamusai kum? Tãn wastetah marjo: "Peiwe lä änekatj, i läh mian asto". — Pãstot tãn wastetah. Puorist-sjiunja-

tus tate unna päättäjist, maw tån anah räffälwasjan, kalka waljes-
lakai makset tu, rupmelatj wuokai ai.

Äpfus mateh muototit tait siettos päättäjit, kã mi ädtjoh
tjåffai pätet Supmela pako pirra, takkar wuoringastim-päättäita
ruodnis paihin, kãnne sillon wantartidjeh ädtjoh wuoringastit muorai
juoimanasan ja swarkalit ietjaja tan ielle adjaka tjatsina ja taste
waltet ätä famow wast alkset mannolakaw tan wites mietje tjata
fitta tan näffãmi?

Apestidje.

Mãdde jafe taste äutäl wuolki muttem iedne ietjas unna
neitaina pajas tan stuorra Lawrence-ãno milte Nuorta-Amerikan.

Sãi leika wasjam tait tjappa suolloit, mah läh änon, ja
leika talle lakka tait kulos kuoifait Lachina fuoran, walla tanne
stumai ja sfãwai tjatse ja skippe palkestuwai tuoi tuoko nãuka
tat lului tãssje wal mãne-karra.

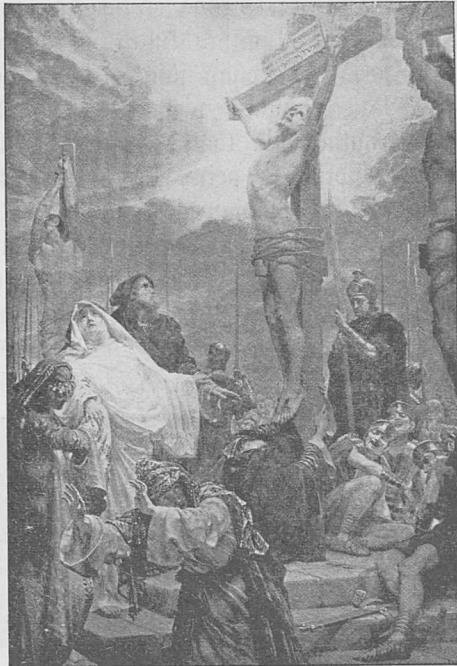
Mãdde taiste, kutih ledjin skippe nanne, tjuorwon jaymem-
palost, fuoros wal tah, kutih tãbtin taw wuoras indiana-ãpestidjew,
kutti stiuri skippe, ledjin jaffa. Si tietin, atte jãn peiwest päiwai,
jafest jaffai li tãlwom mãdde tjuote skippe pajas ja wuolos kuoikai tjata.

Rã ledjin wast sawwoni pãtam ja luoitam ankarit Montreal
stata paltan, manai tat unna neitatj tan wuoras ãpestidje lusa,
piejai kietas ju kietai ja jaulai: "Hãrra ãpestidje, mãn sitaluluv
mielastam kitet tu tan äutãst, atte tån läh tãlwom mu ietnew ja
mu ja kaifait ietjatit tan sieltes sfãwwe tjatse tjata".

Wuoras ãpestidje kãtjai kiereswuotaina mana nala ja jaulai:
"Mãute mãn aikow takkat tan peiwen, kã mu stuorra Lãnestidje
ja kãnkis lä tãlwom mu skippe jaymema kuoikai tjata. De mãn
aikow waltet ju raikatum kietaw ietjam kietai, kãttjat pajas ju
puorist-sjiunjetum muotoi ja jaulat: "Tån armo-tiewas, mu sielo
ãpestidje, tuostoh mu manalatj kitolwasaw tan äutãst, atte tån
läh tãlwom mu ja mu kierrãsit wuorpeslakai ja puorãsit kaikai
watalatjwuotai tjata, mah ledjin kãino nanne".

Kristus, kutti lä pätam nâu kâ pajemus prästa tan päte puorra, lä tan stuorap ja ällasap tabernakela tjata, mi i läh kietai kum takatum, tat lä, mi i tan sjiunjatusjai kulloh, ja i habrai ja kalpi male pakto, ainat ietjas wara pakto äwtä aina pale tjaknam tämpela sija, mangel kâ jän lä iekewe tjäutatalla-maw widnim. Zutte jus habrai ja wuowsai malle ja kutna kusast, riijotum tai nala, kutih läh tuolwatum, ailesta ättje rainaswuotai, man jalka änaput kalka Kristusa warra, kutti iekewe wuowinganasa pakto lä wärotam ietjas wike tafa Supmeli, rainetit tia waimo-täptow jabma parfoist teumahadtjit taw ielle Supmelaw! Ja tan tieti lä jän ätä litto kaska-älmai, wai, mangel kâ jappem lä sjiaddam länestipmai taist padjelmannamist, mah ätey litto wuolen takatuwwin, tah, kutih läh kätjotum, sulun ädtjot iekewe arpe täiwotajaw. Zutte kânne testamenta lä, tanne lä tarpes, atte tan jappem, kutti lä testamentaw takkam, päta lasjen.

Heb. 9: 11—16.

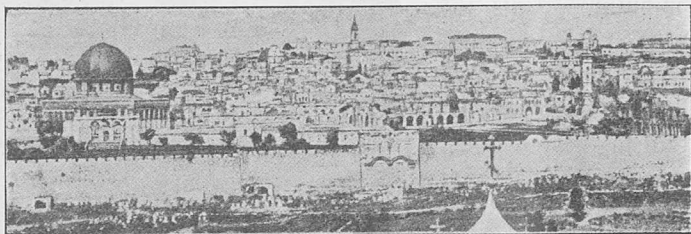
Pielloh.

Allakin ware nanne tjuodtjo tärna ja tärna sinne katjahih skuolle pielloh, skatnje malma. Walla i aktak kaunah wädjaw tätko pajas; lapotik katjahih tah pielloh peiwe-paitemin; sjiawot läh tai stuorra njuoktjamah.

Walla ká piegga jutša tärna tjata, alkih pielloh fuktat ja skuollat. Sa almatjah kullih sia lägnis tjuodjamaw wuollen lieken ja kultalih, ká jienah säiwoh tafo padjel ja padjanih almai.

Nâu katsahih pielloh juokke almatja sielon, rákkálim-pielloh raina malmast ja lägnis jienaina, alla, laulotidje kielaina. Walla ká lä lädtje ja peiwe paita, te si katsahih aita; puorre peiwi i futtit kaunah wädjaw náu allaki. Te päta wirro ja karra talke, surko, waiwe ja pahas peiweh. Supmela wuowinganis akka wuottot pielloit ja te alkih rákkálim-pielloh tjuodjat ja jienah skuollat almatji padjel pajas almai.

(Taw lä keisar Wilhelm Tyfflantant tjallam.)

Jerusalem, kättes tat wuoino Njo-warest.

”Nuorra älmäi, tunji kalka puorist mannat.”

Sän li stäula tjata mannam. Sän sitai talle ärotit ietjas häiman sämes aikew ja te wuolket Amerikai. Su aitekah ja ärpenah ledjin kristakajah. Aitekah ja manah ledjin akka Kristusa sinne. Ja tat li sunji puorre karwetim, atte sän talle ättjoi ärotit sia lunne sämes wakkow.

Muttem wuorrajap älmäi siebren alkki sän taw kuktas räijow. Mannam-ratnah kanokin sämes ailekin muttem unna statatjin. Akka su ratnaisit sitai taw nuorra älmaw säbrasis tjuowotjit su muttem paikai, kaste mattin ätna tjappa tafoit wuoinet. “Iw män tjuowoh”, wasteti sän, “män wiertiw kirtoi mannat. Mana-palest läw män harjanam taja, ja män läw läpetam ietjam ädnai, atte wil ain kalkaw náu taffat.”

Su radna kätjai stántatjaw su nala. De sán taffitalai su álfai ja jaulai:

“Niekta lá tat, parnam. Mán alkiw náu ká tån. Jupmel waddis, atte ledjiw wil ain taw taffam. Takah wil náu, te kálka tunji puorist mannat.”

Luthera mannawuota ja nuorrawuota.

Mårten Luther, mia stuorra lærro-attje, riekati Eislebena statan Dýsflantan tan jaken 1483. Su aitekah, kutih ietjah lífa jupmelpalolattjah, kättjalín pajas-piebmat ietjassa unna parnew jupmelpalolattjuotan, ja tan tieti rákkálin si ai taiwai su áutást.

Rá sán li nielje láfe nan jafe wuoras, páti Mårten Luther skáulai Magdeburga statan. Hájoswuota tieti wierti sán tanne anotit ietjas piepmow almatji uwjai áutån. Sa jámes ietja statan, mi kätjotuwwa Eísenachin ja masa sán jámes aike mangel páti skáulai, kättjali sán ádtjot, maw sán tarpahi wiesotjit, tan lakai atte sán ietja hájos patjai kum lauloi pántas almatji uwjai álfolin.

Mårten Luther.

De li tanne muttem fruwwa, kutti kulltali nuorra Luthera laulomaw. Sán tuostoi hájos patjaw ietjas háimai piepmatjit su. Talle sán áttjoi waft studerit wani tan taka, atte tarpahi kiertat niellest ja ietja nietást.

Rá sán li káttje láfe nan jafe wuoras, páti Luther studentan Erfurta statai, ja ká sán li árron tanne kuofte jafe, kaunai sán bibliotekan jala kirje-wuorkan Erfurtin jámes áutos kirjew, maw sán i lam wuoinam áutál. Tat li bibel. Mutál sán i lam kullam ánapuw Jupmela tjaletum pakost ká tait evangeliumit ja epístelit, mah láfátuwwin kirkon, ká jupmel-teunastim anetuwai. Wuostas piekke ailes kirjest, maw Luther láfái ja áutohi, li tat waimolatj

räffälwis, maw Hanna räffäli, ká Supmela Wuovinganis páti su padjel — kätjah 1 Sam. 2 kap.

Talle sán lákái náu wisšjalit, atte sán karrašit škippai tašte, atte li ila ätnakaw parkam. Kán sán li škipas, kulai sán, atte Supmel tšapmi su waimo nala. Mangel ká sán li warrašin šjadam, tjuottjoi akew su sielo äután tat kättjom: "Parkah paloina ja tärfeštimmina ietjat kadjosipmai!"

Tasa pátin sámes tuotalatj älkoltis atah. Ukta su wánakišt jami háffat olikkolatj šáitema pakto. Sámes aite mangel pátatalai sán ietj sieltes atja=talkai, ja ältakis tšásetuwai ätnami su paltai, náu atte sán palost šájáti puolwai nala.

Luther kauna bibelaw.

Luther li talle náu njuoranam ja náu harmat sán wainoti ietjas sielo tšäutema mangai, atte sán aikoi klásteri mannat, wai sán náu ká hájos munka kalkai ailes wiesšoma pakto ädtjot rafew ja šjaddat Supmeli likofasjan. Šaken 1505 šjattai Luther munkan augustinalattjai klásterin Erfurtin. Tat nuorra älmái, kutti talle li kuotte láke kuotte jake wuoras, šitai kättjalit takkat ietjas likofasjan Supmeli tan pakto, atte sán waiweti ietjas rupmahaw, räffátalai Supmelaw ja ajatalai wuwingalatj ämi pirra.

Ká Luther li pátam klásteri, wierti sán wuostas aikew takkat juokke-lakatj parkow, kattit klásteruwšaw, šopit ja karwetit klásterin, mannat pirra štata sinne anotimwuošaina ja náu wil. Walla ruwowa ättjoi sán tauk wašt lákká-kátet. Šán kaunai ai tanne klástera bibliotekan bibelaw, mi li päutai fitta tšanatum ruoute-rikkina. Wisšjalit sán wašt lákái bibelaw, ja äna änaput kulai Luther, atte sán ittji mateh šjaddat náu ailesin, ká Supmela lafa raukai.

Šetjas sielo nietan ättjoi sán ätna jastatusaw sámes puorre älmášt, kán namma li Johan Staupitz ja kutti li pátam äšfátit, juš kaika šjattai riewteslakai klásterin.

Staupitz li ietj kaunam tšäutataallamaw Kríštusa ja su ailes

jarjasi sinne. Tan tieti mati san ai jaulat Lutheri su nietan: "Pateh Kristusa lusa, jarjasi lusa! Kätjah, tai sinne lä tu namma ja tu waljim tjaletum."

Dalle kattjin te kä tjuomah tan waiwan munka tjalmist, nau kä tälen Paulusa tjalmist. San järkitti wast Tjaloka pällai ja wuoini kaika ätä tjalmi kum.

Walla karrajamus nietaw san i lam ain kiertam. Min wil san wierti karrajamuslakai kättjaluwat. San päatalai sieltes ämetäpto-waiwai. Pallo tan riektesfärtok tuopmara äutäst tjuouki su waimow. Ei, nau kä jus Pärtal ja jappem luluika sittam nakkoina waltet su. Skipas rup-maha ja sielo harrai wällahi Luther jappem-palon ietjas unna kammarin.

Te päta wuoras, äwtäkärtasatj munka Luthera lusa. San i läh nau lärtok, walla tauk san täbta ietjas jafotäptästimew, ja san tadjata taw. Ja jafotäptästimen san kauna taw, mi matta kadjot Lutheraw su jappem-nietaft.

Munka jafat Lutheraw.

"Kieres wieljam", jaula san Lutheri, "suttoi antakis-luoitem; lähfus tän ällo wajaltattam taw? Tjuodtjo-ham aikai ja iekewai: Män jakaw suttoi antakis-luoitema nala."

Dalle wuoini Luther taw, mi mati kadjot su jappemist: suttoi antakis-luoitemaw. Tjuoukas atje-kätest alme sinne tjuoukai su waimo siä. Hiewetum läkis Juppel! Sutttoi antakis-luoitem! Tän armo-ravwe Juppela träunast! Sutttoi antakis-luoitem!

Näute kadjosi ätä iellemi Juppela sinne tat älmai, kutti tan mangel sjattai räiton Juppela kietan puwtatjit armo raina ewangeliumaw tusan ja wast tusan nietalatj sieloita.

Su pakto lä Swerje almot ai ädtjom Juppela pako tjielta tjuoukasaw.

Wassijaure katten

Stuor Tuornoša jaure alle-kietjen tjuodtjo muttem stuorra tåppe, mi lä patšam tasa tat aikest, kå takkin ruouterwädjaw Watjera ja Wuona kaskan. Dan täpen läh talle takkam wiesjow kallekatj nuorra älmaita, kutih kalkih ätsätit, makkar tai tuoddari wijor lä. Raiklakatj massinait ja kalwoit läh ai radjam tasa, mai kum kalkih ätsätit, man tjäkses lä ja man karra piegga pääsjo tanne ja man ätna muota ja rasjjo päta tain tuobtakin. Ietjatah jis kalkih rasit ja blommait ätsätit ja ietjatah kierkit ja näu wil. Sian lä ai sämes kalwo, maw drakan kättjoh, maina ši mattih lägnit tait ietjasa massinait allaki ilmai. Kå lä piegga, te luoitih takkar drakaw, mi lä takatum muorašt ja fina linešt ja lä näu käppat, atte piegga matta lägnit taw te kå stuorra lastaw. Nimotis kukkes labtje lä tjanatum tasa, maste atnalih, näu atte draka i päšah luowas. Dan lakai tat lä mannam änapuw kå kälma tusan stikko pajas ilmai ja lä puftam faronis takkar massinait, mah wuošetih, man tjäkses lä tuonne padjen. Raika-ham almatj sitta tietet.

Tanne ši ai atnih sämes massinaw, mi wuošet jus ätnam sfielpi juonne akt. Dietos lä, atte sämes lantain läh sieltes karra ätnam-sfielpimah, näu atte wiesjoh ja täpeš slapmih ja ätna alma-tjah kättetuwih. Tat sfielpim manna ätnama tjata juokke šadjai, fitta mia lantai ai, waike tat i läh näu stuorašt tanne, atte mi ietjah kullap taw, walla tat massina jala seismograšt, näu kå tan namma lä, kulla taw ja takka te kå tjallakaw papera nala, maste matta miellit, kallew lä sfielpim.

Attjak lä sieltes karra ätnam-sfielpim ärron sämes stuorra juollon mätkatin lulne, man namma lä Formosa ja mi lä Japana wuolen. Abbå kietjaw tusan almatja läh häkkänam tåppe äwtå pale.

Neures jakke Karasawwonin.

Suo äutep nummerin lä hâlatum tan neures jake pirra, maw Karasawwona sameh läh ädtjom. Kuotom lä nâu neure, atte mädde tjuote mieje läh jaymam, ja altoh läh nâu liwakah, atte warfa äh mateh tjuodtjot-ke. Suomalantan lä wieka puorep kuotom, walla karra puorko lä jättet Käggam-äno rasta Suoma pällai. Jus täkko jätta, te walta Suoma länsfa juokke läfat pä-tjow. Nâu armotipme ja karras lä tat lafa, maw suopmelattjah tan jaken 1888 taffin swänskalatj sami wuosti.

Nâ hjattai nâu stuorra nielke ja nieta tan talwen, te anoi mia lanta tärjotim Ryslanta tärjotimmest, känne lä alemus sapmo Suomalanta padjel, atte Karasawwona sameh kalkin ädtjot rätkasaw jättet Suomalantai tan talwen. 11 peiwen ätä-jake-manon päti ai saka taste, atte Ryslanta tärjotim li mietetam taja. Luleju lanshärri li talloi mannam pajas Karasawwoni kätjatjit, makkar wijor li, ja stuorra awwo hjattai, kâ saka päti su lusa. Karasawwona sameh radjin äwtâw telegrammaw kânâkasjai ja äwtâw su rate-härriai jala ciwil-ministeri. Dain telegrammain si kitin tan wieke äutâft, maw si ledjin ädtjom. Kânâkis wasteti ja rajai samita telegrammaw, man sinne sän jaulai: "Awos kitokiswuotaina läw mân tuostom warrotakait Karasawwona samist. Mân läw ällo awon taste, atte mân läw mattam ärröt sidji auken. Drottnik ja mân sawatin Supmela puorist-sjiunjatufaw sidji kaitta. Oskar."

Talle kalkih 66 same jättet Suoma pällai. Sian lä 16,000 pättso. Sierra tjäggolwis lä ärröm Suoma pielen, känne läh säpatam tan pirra, känne Karasawwona sameh kalkih ädtjot kuototit äloittisa. Tah sameh, kutih wiesjoh Suomalantan, läh ärröm ällo puorre-mielakah mia sami wuosti, walla häimolattjah läh wuostalastam, waiko sian i läh mife skata jala wahak taste, atte mia sameh läh ädtjom läpew jättet täkko.

Juokke pättso äutâft, mi wuojetuwwa Suoma pällai, kalka 25 öra mawjetuwwat. Taisi pietnikist makjih sameh nupperw lakkew ja Swerje kruno nupperw lakkew.

Stuorra witnik-tjuoikam Luleju statan.

Mangemus wakkon tan mannam njuktja-manon lá állo stuorra witnik-tjuoikam jala kappatjuoikam árron Luleju statan. Diietelis lá, atte átna ulmutjah ledjin pátam taji ábbá Swerje lantast kátjatit, alla áiweh Stochholmast, ja ietj kánákaja parne, prins Carl, li pátam. Tjuoikarah ledjin ai pátam mádde ja rákta stuorakah, kutih läh puoremusah tjuoikat tan lantan. De ledjin muttemah pátam árjelist, Jämtlantast, Uppsalest, Urwehaurest, Suddasjist, Kalasjist, Watjerist ja Jáltámákkest.

Ja fárt lakai si tanne tjuoikin. Si tjuoikin taffar witnik-tjuoikamaw, mi kátjotuwwa "budkawle-távling" jala pako-tálwo-tjuoikamin. Tat sjadda náu, atte álta álmai tjuoika wuostas kálmat ásew káinoft, ja ká sán lá pátam tan radjai, te sán wadda taw tjallakaw, mi lá su faron, ietja álmai, kutti lá wuortam su tanne ja i läh keutasin tjuoikamist. De tat nubbe álmai tjuoika nuppew kálmat ásew káinoft ja wadda tjallakaw kálmat radnai, kutti lá su wuortemin, ja te tat kálmat álmai tjuoika tákko, kásás kalkih tjallakaw puktet. Sus tárru sjadda, te mattih taffar pako-tálwoh taffat stuorra aukew. Tan pale kalkin tah pako-tálwoh tjuoikat ábbá witta láke nan mila.

Setjatah jis tjuoikin kutta mila kappai, muttemah kálmá mila, muttemah kuofte mila ja muttemah lakke milaw. Muttemah skáristin puoltan, kánne si jastin japeki kum kuofte lákke stikko ja wil ánap.

Tanne tjuoikin ulmutjah fárt tjártast, neitah ja álmah, patjah ja wuoras ulmutjah. Sla átnat tat sjadda, jus mi luluime kiettot kaita pirra. Mi kalkap páro kiettot tai witnik-tjuoikami pirra, kánne Samen-átnama ulmutjah tjuoikin.

Tuot pako-tálwo-tjuoikam li perjetakan 23:at peiwen februari-manon. Tanne Jáltámákke-ulmutjah puoremusat tjuoikin, Janne ja Jakob Nordlund ja Axel Wárja. Tan tjuowwo tistakan, 27:at peiwen, tjuoikin 14 álma 6 mila. Tat káino, maw si tjuoikin, li kálmá mila kuffat, ja si tjuoikin taw kuofte pale. Wuostas pale ká si ruoptot pátin, li Janne Nordlund wuostas, ikka sán li kuofte lákk nubbe, ká sán wuolki tjuoikat. Wuostas prišaw sán ai áttjoi, piršow ja stuorra kumšew silpást ja medalšaw

silpäst. Ja sän li tarpaham witta tima ja kuotte-läff kaktse minuta tjuoikatjit tait kutta milait. Nuppew prišaw ättjoi Johan Andersson, Säkämäkkest, pirsow ja medalšaw silpäst. Sän li tarpaham witta tima ja nieljeläff kietjaw minuta. Kälmät prišaw ättjoi G. Carlsson, Arwehaurest, pirsow ja medalšaw silpäst. Tjuoikam li tat witta tima ja witta-läff kutta minuta. Näljat prišaw ättjoi Jakob Nordlund, Säkämäkkest, pirsow ja silpa-medalšaw, ja sän li tjuoikam witta tima ja witta-läff kietjaw minuta. Witat prišaw ättjoi H. Hansson, Östersundast, silpa-kuwsen ja tjuoikamkapmakit, ja tat li tjuoikam kutta tima ja äwtaw minutaw. Rutat prišaw ättjoi G. Jakobsen, Säkämäkkest. Sän tjuoikai kutta tima ja witta läke nan minuta. Ja waito sän lä nieljeläff jake wuoras, te i lam sän huomana waipam, kä ruoptot päti. Ja kä doktor katjati, maktes wiešoi, te wasteti: "J läh tat watalatj! Mastes i äwta pale wil!"

Sämna peiwe tjuoikin aktse läff akka älmä kälmä mila. Tan witnik-tjuoikamin ai ädtjon Säkämäkke ulmutjah puoremus prišait. Wuostas prišaw ättjoi H. Ahlman, Beuraurest, mi li kaktse läff kälmät, kä si älkos mannin, walla witat, kä ruoptot päti. Sän ättjoi silpa-pokalaw jala kuwsen, maw prins Carl li waddam, ja silpa-medalšaw. Su wielja G. Ahlman ättjoi nuppew prišaw. Tat li kietjaw-läff witat, kä sän älkos tjuoikai, walla kutat, kä ruoptot päti. Sän ättjoi pirsow ja silpa-medalšaw.

Ätnakaw läh tal alkam takkat äutetadtjit tjuoikam-känstaw ja puorak lä tat. Tjuoikamišt sjadda rumai warrasin ja happelin ja ätna ietja auke lä ai taste, atte almatj matta tjuoikat. Taw kalle sameh puoremusat tietih. Mälkatin ärjan ai, ärjeli Swerjen ja älko-rikain ai, känne wal muota kauno talwen, tanne si talle harjanih tjuoikat fitta mana-palest. Ja färt sajen si harjitih tärro-älmait tjuoikami, jutte jus tärro sjadda talwe-aiken, te i läh puorak, jus tärro-älmah äh päjah käfik muottakist.

Stuorra nieta lä Tjåkkerasa sami kaskan. Tjawtjan
sjattai tjuokke ja tan mangel päti náu harmat ätnak muota kätjo-
talwew, atte pättjoh idtjin äbbänis kaunah pärrämufaw. Mieseh
ja unnep räinah alkin waipat ja japmet, ja snjuktja-manon japmin
wuorrasap räinah ai. Wimak sjattai nielse náu stuorafin, atte
ätna sameh masfin äbbä älow. Miesje tjielte lä Tjåkkerasa suoknan,
ja taiste lä tässje wal akka tjielte ädtjom atnet äloitiša aimon.
Tah ietja kälma tjielte atnin äuteput nielse-läkk tusan räina, walla
talle si äh aneh änapuw ká padjelattja kuowte tufana. Warfa
kälma-läkk kättje tufan räina läh japmam nielsest ja kaitah tah
sameh läh ällo hädjonam. Lanshärva lä mannam Kirunan, mi
lä Tjåkkerasa suoknan, ja lä asjam sidji wiefew.

80,578 japanalattja läh masjam ietjasa hätkaw taron Nyß-
lanta ja Sapana kaskan. 170,129 äлма sarjituwwin. Alwos lä
tat. Sa ká muita tait manait ja arpatjit, kät tah kättetum älmah
läh kuotam ietjasa mangai ja kutih talle läh stuoramus nietan, te
lä wil alwosap. Walla takkar lä tarro.

Stuorra rito katjai warest sämes kuolle-piuto-sajen Lofotan
Wuona rikan ja hautati nielse täpe wuollasjäs. Täpen ledjin 61 äлма
ätemin, käiste 20 äлма talaka kättetuwwin ja ietjatah sarjituwwin
sjelteslakai. Tat sjattai 8 peiven njuktja-manon.

Sami waiwe tan neures kuotoma tieti Karajawwona ja
Tjåkkerasa suoknain lä talle käsjam kaitai almatji tjalmit sami
pällai, ja ätnakah wuoltih pajas täkko kätjatjit, makkar šia wiesšom
lä. Färtan awišan ärjeli Ewerjen läkkih almatjah tan pirra, ja
tan tieti mi mattep täiwot, atte wiefke kaska pätet.

Haparanda stada lakkosin lä sämes älmäi kaddam postiljonaw jala taw älmaw, kutti postaw wiedtja, ja taw parnew, kutti wuoji postiljona slitanaw. Dan mangel sän walti kaikait pietnikit, mah ledjin postan, warfa 75,000 kruno. Dat sjattai ijan 1 peiwen njuktja-manon ja juo itietist ättjotalai tat alwos älmäi kitta. Sän lä fuoros wal 25 jake wuoras ja su namma lä Uberg. Talle lä sän ädtjom wuorta ietjas japmem-tuomow.

5,962 same kaunojin Swerjen tan mannam jake. Taisie ledjin 3,530 same wiesfomin Norrbottenin, 1,524 same Westerbottenin ja 908 same Jämtlantän ja Härjedalan. Ällim tauk kaikah tah jätte sameh jala padje-sameh; täsije wal 2,932 same jättin pättfoi kum. Taisie ledjin 2,287 jätte same Norrbottenin, 391 Westerbottenin ja 254 Jämtlantän ja Härjedalan.

138,522 pättfo kaunojin Swerjen tan mannam jake.

Älmatji läkko muttem Samen-ätnama suoknain 1906. Dan jake alkon kaunojin Karasawwona tjäggälwasan 1,223 älmätja, Djätteraasan 7,867, Watjerin (Gelliwaren) 14,571, Jätkämäffen 4,696, Arwehaurin (Arwidšjaurin) 5,894 ja Arjapluowin 2,584.

Kina lantan alkih wast tärratallat kaikait amas älmätjit ja fittih wuojetit siaw ierit jala häkkitit siaw. Ätina kristakasah läh täppe stuorra hiete ja wata sinne.

Japanin lä talle stuorra nielke ja nieta. Neures jakew läh ädtjom ja taja wil lä sia stuorra tärru Ryhlantaina mafsam näu hamat ätnafaw, atte si talle äh nafah ästet kärnit taita, kutih läh nielken.

Frankrikan läh talle waljim ätä presidentaw jala alemus äiwew allasija. Su namma lä Fallieres. Mutep presidenta namma li Loubet. Frankrika lä takkar lanta, känne i läh mife kånäkis, ainat känne waljih alemus äiwew allasija mierretum aikai. Takkar lanta kätjotuwwa republikan. Frankrikan ädtjo presidenta atnet ietjas ammataw kietjaw jake. Dat lä hui pãntas ja sjaddelis lanta, känne lä kaktse kierte änap almatjah kã mia lantan.

Muttem sameh Karasawwonist läh atnom, atte si kalkih ädtjot läpew jättet ietjasa äloi kum Jãffãmãkke ja Arjapluowe suoknaita.

Pãntamus sapme Upmeka tjielten Tãrna suoknan Westerbottenin lä tan mannam tjawtjan padjam ietjas älow, man sinne lä mädde tusan pãttjoh, mannat räinohimme taka, ja nãu tat lä hadjanam pirra kaikait warit ja mietjit ja lä mastatam ietja sami äloita, nãu atte talle i aktal sapme tain tafoin läh mattam atnet ietjas pãttjohit mangenis, kã kalkai lukja jättet. Stuorra waiwe lä taste kaikaita samita ja ai häimolattjaita, kãi suoineh päistanih. Neures ja pahas parko lä tat, kã pãntas almatj lä nãu slintjos ja hursotipme.

Prostan läpa Arjapluowe härra Calleberg ja Watsatja härra Johansjon sjaddam.

Uiteklanta historia same kielan Odhnera milte lä wast nuppatis prentitum. Tãlen päti tat kirje ärjeli same kiela milte, talle lä tat järkãlum Luleju same kiellai. Tan sinne lä mädde tjappa kãwã ja ätna haustes lãffãmus. Dat maksa 50 öra. Häjos skãula-manah ädtjoh taw wani mawjo taka. Astit taw kirjew ja lãffit taw wisjjalit! Dat kirjest ti ädtjopettit tietet, kãkte almatjah läh wiesjom tãlen tanne mia kieres aiteklantan ja mai waiwi pakto tat lanta lä sjaddam takkarin, kã tat talle lä.

